

Державний
історико-культурний заповідник м. Острога

ОСТРОЗЬКИЙ НАУКОВИЙ ЗБІРНИК

ЮВІЛЕЙНЕ ВИДАННЯ
ДО 100-РІЧЧЯ ВІДКРИТТЯ МУЗЕЮ
В ОСТРОЗІ
1916 - 11 (24) СЕРПНЯ - 2016

Острог
2016

ББК 63.3 (4 Укр - 4 Рівн)
УДК 908 (477.81)
О-77

Ювілейний науковий збірник до 100-річчя відкриття музею в Острозі:
1916 – 11 (24) серпня – 2016 / Державний історико-культурний заповідник
м. Острога. – Острог, 2016. – 376 с.

До збірника увійшли матеріали Ювілейної наукової конференції, яка
відбулася 3 вересня 2016 року в м. Острозі Рівненської області і була при-
свячена 100-річчю відкриття музею у замку князів Острозьких і 35-річчю
створення Державного історико-культурного заповідника м. Острога.

Редакційна група:

Микола Манько
Марія Данилюк
Світлана Позіховська

Матеріали друкovanі згідно з оригіналами авторських текстів
і прийнятою авторами системою посилань на джерела.

У разі передруку посилання на науковий збірник обов'язкове.

Збірник видано на кошти Державного історико-культурного
заповідника м. Острога (директор – С. Кибкало)

Ліквідація Францисканського монастиря в Межирічі Острозькому в 1866 р. (за документами з Державного архіву Рівненської області)

Історична Волинь, зважаючи на свою багато столітню історію, має безліч сакральних пам'яток архітектури. Окреме місце серед них займає Свято-Троїцький монастир фортеця у Межирічі Острозькому. Ця пам'ятка здавна приваблювала як українських, так і польських істориків. Про нього писали чи хоча б згадували Ф. Гавронські-Равіта [12], К. Молендзінський [14], М. Орлович [15], Я. Шашко [17], С. Кардашевич [13], Й. Новицький [7], О. Годованюк [4; 5], О. Мацюк [9], П. Ричков [11], о. В.-Й. Ковалів [10], Т. Бобровницька [2], В. Росовський [16] та ін. Проте, через недостатню джерельну базу, окремі періоди з життя святині ще і до теперішнього часу не достатньо висвітлені в історичній літературі.

Метою зазначеної розвідки подати інформацію про процес ліквідації францисканського монастиря в Межирічі Острозькому у 1866 р.

Упродовж своєї історії римо-католицька церква мала чимало злетів і падінь, зумовлених різними історичними обставинами, але протягом усього періоду свого існування її серцевиною були чернечі ордени. Вони сприяли поширенню віри та функціонуванню Церкви. У Російській імперії, до часу приєднання до неї територій, які раніше належали Речі Посполитій, держава не регулювала правову діяльність римо-католицьких монастирів, оскільки католицизм не набув поширення і не було такої потреби. Адже, на відміну від Речі Посполитої, де християнство латинського обряду було державною релігією, у Російській імперії панівною конфесією було православ'я і церква підпорядковувалася державі. З приєднанням земель, на яких католицизм був доволі розповсюдженим, виникла потреба взяти під контроль його управління.

Важливим кроком у врегулюванні статусу римо-католицьких монастирів в Російській імперії був указ Миколи I від 19 липня 1832 р. про скасування деяких римо-католицьких монастирів. Відповідно до якого, було створено Римо-католицьку колегію – орган, що займався питаннями ліквідації монастирів. Скасуванню підлягали ті монастирі, у яких був не укомплектований штат і які не могли себе забезпечувати. Виняток становили монастирі, у яких були умови для переселення монахів з інших ліквідованих обителей [8, с. 9]. Монахів переводили до монастирів того ж

ордену. Церкви, що перебували при монастирях, передавалися місцевому начальству та перетворювались у парафіяльні. Будівлі монастирів було дозволено передавати для громадських установ. Фондуші залишалися парафіяльним церквам, гроші передавали на потреби римо-католицької церкви, а нерухоме майно – в управління казни. Крім того, оголошено, що всі монахи підпорядкувались єпархіальному єпископові [8, с. 10-11]. На підставі цього указу було ліквідовано багато монастирів на території Правобережної України, в тому числі і на Волині. Серед них – францисканців у Борщагівці, Дружкополі, Іваниці, Корці, Кременці, Лисянці, Ляховцях, Шумську, Чуднові, маріанів у Берездові, кармелітів у Дорогостайську, Лабуні, Кисиліні, Вишнівці та Олевську, домініканців у Бишеві, Козині, Камені-Каширському, Києві, Кульчинах, Невіркові, Овручі, Староконстантинові, Тарговиці, Ходоркові, Чарторийську, Чорнобилі, августинців у Затурцях, Кодні та Радехові, тринітаріїв в Берестечку [1, с. 64]. У 40-х рр. ХІХ ст. політика уряду щодо римо-католицької церкви стає ще жорсткішою. Імператорським указом 25 грудня 1841 р. все нерухоме майно «іновірного» духовенства західних губерній імперії передавали у відання Міністерства державного майна, за винятком приватної власності духовних осіб. Це рішення мотивували нестачею коштів для належного забезпечення духовенства та його установ. В указі зазначено, що однією з причин конфіскації церковної власності в західних губерніях, була участь духовенства в повстанні 1830-1831 рр. [8, с. 11]. Відповідно до цих указів, монастирі поділили на штатні та заштатні, а штатні, в свою чергу, ще на три категорії: чоловічий монастир першого розряду нараховував 22 монахи, другого – 16, третього – 13; жіночі монастирі першого розряду нараховували 19 черниць, другого – 16, третього – 11. Монахів переводили на державний оклад. Залежно від розряду встановлювали штати монастирів і розміри плати монахам. Ті, що належали до заштатних монастирів, платні від держави не отримували. Із 1843 р. всі монастирі були підпорядковані візиторові – представникові білого духовенства, якого обирало єпархіальне керівництво [8, с. 11].

Держава робила все, щоб скоротити кількість заштатних монастирів. Так, 1852 р. консисторія розглядала пропозицію міністра внутрішніх справ Російської імперії. Її зміст полягав у тому, що імператор дозволив ліквідовувати заштатні монастирі, у разі, якщо кількість монахів була меншою восьми осіб, а переводити їх можна було лише в штатні, при цьому за монахами зберігали їх попередні посади й виплачували 40 срібних рублів. Розглядалось і переведення в заштатний монастир, але лише в окремих випадках і з дозволу міністерства внутрішніх справ [8, с. 11]. Є статистичні дані щодо кількості монахів у штатних і заштатних монастирях Луцько-Житомирської римо-католицької єпархії на середину

XIX ст. Якщо на рубежі XVIII–XIX ст. було 498 монахів та 51 монахиня [1, с. 47], то на 1844 р. загальна кількість монахів при чоловічих і жіночих римо-католицьких монастирях та парафіях становила 226 осіб, а 1846 р. – 218. Отже, можна простежити тенденцію до кількісного зменшення особового складу монастирів. Щодо кількості монастирів, то на 1848 р. було 7 штатних та 10 заштатних чоловічих. Їх кількісний склад становив: у штатних – 84; у заштатних – 69; у парафіях – 46; при навчальних закладах – 2; капеланів при жіночих монастирях – 2. Жіночих монастирів: 1 штатний і 4 заштатних. Кількість монахинь становила 12 у штатних і 48 у заштатних [1, с. 11].

Згідно з даними 1849 р., штатних чоловічих монастирів було 5, а заштатних – 10. Кількісний склад цих монастирів був таким: у штатних – 70 монахів; у заштатних – 75; у парафіях 45; при каплицях – 7 осіб; при навчальних закладах – 3; капеланами при жіночих монастирях – 2 монаха. Жіночих монастирів було 5: 1 штатний і 4 заштатних. У штатних було 12 монахинь, а в заштатних – 47. Уже на 1850 р. штатних монастирів нараховувалось 7, при яких було 73 монахи, а заштатних 5, при яких служило 67 монахів, ще при церковних парафіях було 39 осіб; при навчальних закладах – 4 монахи; капеланів при жіночих монастирях було 2. Існував один штатний жіночий монастир ордену кармеліток, у якому було 10 монахинь і 3 заштатних ордену бригіток та сестер милосердя, при яких було 29 монахинь [8, с. 11].

Переломним моментом в житті римо-католицької церкви в Російській імперії став 1866 р. За клопотанням М.М. Муравйова «для упрочення спокойствия в крае» з'явився височайший імператорський указ від 11 червня 1864 г., відповідно до якого генерал-губернатор отримав дозвіл закривати у римо-католицькі монастирі за участь в повстанні. Цей указ було підкріплено «высочайшим повелением» від 14 квітня 1866 р., який надавав генерал-губернатору право закривати монастирі, які він визнавав «особенно вредными в политическом отношении» [3, с. 108]. Указ про закриття монастирів зберігався в таємниці, про нього не знали навіть в управлінні генерал-губернатора. Така обережність була необхідна, для того щоб запобігти виступам місцевого населення, які могли виникнути при закритті римо-католицьких монастирів. З цієї ж причини виселення монахів і опечатування монастирів проводилося вночі. Монастирі дізнавалися про свою долю тільки в ніч закриття [3, с. 108]. Не став винятком і монастир францисканців у Межирічі. 23 вересня 1866 р., у п'ятницю, у день спомину св. Теклі – ввечері костел був замкнений, опечатаний, а біля нього виставлена охорона. Як і більшість монастирів, францисканський костел 19 жовтня 1866 р. був переданий православному духовенству [10, с. 211]. Офіційна церковна преса на

шпальтах своїх друкованих органів виправдовували це наступним чином: «За то, что поляки, вместо Божественных песен, пели мятежные гимны в храмах и ксендзы не только позволяли, но еще и поощряли их к тому – за все это ксендзы, как осквернители храмов, изгоняются, а храмы их отдаются православным христианам для того, чтобы последние достойно восхваляли в них Всевышнего Бога» [3, с. 109].

Трагічних подій ліквідації монастиря не пережив останній межиріцький гвардіан о. Франциск Невяровський, котрий віднісши Найсвятіше Таїнство до парафіяльного костелу в Острозі, де і помер та був похований на місцевому цвинтарі 22 жовтня 1866 р.

У фонді 654 («Заславсько-Острозький деканат») Державного архіву Рівненської області зберігся опис майна, яке належало францисканському монастирю на час його ліквідації (додаток 1). Особливу увагу заслуговує інвентар майна 1867 р. складений парафіяльним священиком Острозького костелу – Федором Кленовським, який містить інформацію про подальшу долю речей з монастиря (Додаток 2). Тут варто відмітити особливе ставлення Ф. Кленовський до майна, яке він намагався вберегти, від передачі православному кліру в особі благочинного, парафіяльного священика Костянтина Червінського. У своєму рапорті до Луцько-Житомирської Консисторії він підрахував лише приблизні збитки майну, які спричинила діяльність священика Червінського: «...не смію определять всей ценности, но только об одной гадаю. И так девять киотов в искусстве и в устройстве, и украшения могут быть оценены, примерно от 5 до 8 тыс. рублей, а может и больше.

И так:

1-е. Девять богатой работы киотов, которые вероятно не по сотням, но по тысячи рублей стоили. За одно лишь исправление наружного их украшения бывший настоятель монастыря Кс. Невяровский в 1856 и 1857 годах уплатил больше 3 тыс. рублей. Этих киотов преимущественно домогались настоятели костелов: Заславского, Александрийского, Злочовецкого. Священник Червинский в сдаче тех киотов отказался, утверждая будто он посвятит оные вместе с монастырём по православному обряду.

2-е. Пять колоколов, между коими достойный внимания большой колокол посвящен в о имя Св. Адальберта. Сей колокол весом около 50 пудов, на нем вырезан образец упомянутого святого в обличии римско-католического епископа, а подписан в латинском языке. Священник Червинский будучи не в состоянии сам оспаривать сей колокол, да и 4 других, как очевидную принадлежность римско-католической церкви, уговорил своих прихожан сопротивляться и посему предмету. Дело священника Червинского пошло покамись в лад, ради сильных лиц!

3-е. Не достающих 26 риз из дорогих тканей, считая каждую примерно хотя бы по уже по 30 руб. – 780 руб.

4-е. Не достающих 9 кап с таких же тканей, считая каждую тем же образом по 40 руб. – 360.

5-е. Недостающих 20 дольматиков пусть по 20 руб. – 400 руб.

6-е. Сукон Альб по 5 руб. – 50 руб.

7-е. Вотов недостающих 197 считая каждый хотя бы по рублю – 197 руб.

Таким образом, кроме существующих еще киотов священник Червинский в ризах и в прочем недостающем, истоцил, по самой умеренной оценке достояние римско-католической церкви на суму 1 787 руб.» [6, арк. 50-51 зв.].

В документі з обуренням висловлював своє невдоволення діяльністю. Діяльність священника Червінського змусила Консисторію шукати вирішення проблеми у Волинського губернатора. 10 вересня 1868 р. Консисторія звернулася з проханням передати церковну утвар і речі у відання Ф. Кленовського для розприділення в інші костели краю. Зважаючи на те, що значна частина речей опинилася в інших костелах, можемо припустити, що губернська влада пішла на зустріч римо-католицькому духовенству. Разом з тим, хотілося б сподіватися, що дана публікація дасть поштовх для подальших пошуків документів, які стосуються ліквідації францисканського монастиря в Межирічі, в архівах Житомира та Києва.

* * *

При публікації документів застосовано принцип передачі орфографії тексту близького до оригіналу. Осучаснено вживання великої та малої букви. Окремі слова, прочитання яких викликає сумнів, подані у квадратних дужках із знаком «?»; місця, які прочитати не вдалося, позначаються трьома крапками [...]. У Додатку 2 в квадратні дужки взято текст, який першопочатково був закреслений їх автором.

Література

1. Білоусов Ю. Київсько-Житомирська римсько-католицька єпархія : історичний нарис. – Житомир, 2000. – 314 с.
2. Бобровницька Т. Святиня Межиріцького монастиря // Життя і слово. – 1995. – 9 вересня.
3. Ганчар А. Римско-католическая церковь в Беларуси (вт. пол. XX нач. XX вв.). Исторический очерк: монография – Гродно: ГГАУ, 2010. – 510 с.
4. Годованюк О. Троїцький монастир-фортеця у Межирічі Острозькому та його місце в розвитку монументального зодчества України XV-XVII ст. // Архітектурна спадщина України. – Вип. 2. – К.: Українознавство, 1995. – С. 62-78.
5. Годованюк О. Вплив готики на муроване монументальне будівництво Волині кінця

XIII-XVI ст. // Архітектурна спадщина Волині: Збірник наукових праць. – Рівне: ПП ДМ, 2008. – С. 9-22.

6. Державний архів Рівненської області. – Ф. 654 «Заславсько-Острозький деканат». – Оп. 1. – Спр. 50. – 64 арк.

7. І.Н. (Новицкий И.) Церковь св. Троицы в с. Межириче под. Острогом // Воскресное чтение. – Варшава, 1929. – 14 апреля. – С. 237.

8. Кирилук А. Урегулювання правового статусу римо-католицьких монастирів у Російській імперії (остання третина XVIII – 50-ті роки XIX ст.) // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. –2014. – Вип. 7. – С. 8-13.

9. Мацюк О. Замки і фортеці Західної України: Мандрівки історичні. – Львів, 1977. –

10. о. Ковалів Вітольд-Йосиф Костел і монастир оо. Францисканців у Межиричі // Матеріали VII-IX науково-красназничих конференцій «Острог на порозі 900-річчя» 1996-1998 роки. – Острог, 2000. – С. 208-216.

11. Ричков П. Дорогами южной Ровенщины (От Корца до Пляшевой) . – М., 1989. – С. 97 – 107.

12. Gawroński Rawita F. Klasztor oo Franciszkanów w Międzyrzeczu Ostrogskim: (Szkie historyczny) // Przewodnik naukowy i literacki: Dodatek miesięczny do «Gazety Lwowskiej». – 1917. – S. 943-960

13. Kardaszewicz S. Dzieje dawniejsze miasta Ostroga. Materiały do historii Wołynia. – Warszawa, Kraków, 1913. –

14. Mołędziński K. Klasztor pofranciszkański w Międzyrzeczu Ostrogskim // Rocznik Wołyński. – 1935. – T. IV. – S. 102-136: il.

15. Orłowicz M. Ilustrowany przewodnik po Wołyniu. – Łuck, 1929. – S. 273.

16. Rosowski W. Archiwala na temat skasowanych klasztorów w zborach państwowych archiwów w Kijowie i Żytomierzu na Ukrainie w świetle kwerendy przeprowadzonej w dniach 5-23 VIII 2013 r. // Hereditas Monasteriorum. – 2014. – Vol. 5. – S. 269-294

17. Staško J. Zabytki polskie w Międzyrzeczu pod Ostrogiem // Ziemia. – Warszawa, 1928. – № 20. – S. 319-322.

Додаток 1.

Опись Межерическому Францисканскому Римско-Католическому монастырю со всеми к оному принадлежностями движимым и недвижимым имуществом. Составлена согласно предписания Господина Волинского Губернатора от 21 Сентября за № 15053 и распоряжению Господина Острожского Уездного Исправника, Помощником пристава 2-го стана Острожского уезда Блонским, при бытности Благочинного Острожского Городского Округа Священника Червинского

25 октября 1866 года.

Волинской губернии Острожского уезда в имени графа Ильинского м. Межеричи состоит Межеричский Францисканский Римско-Католический монастырь. Расстоянием от губернского города Житомира в 190, а от уездного города Острога в 5 верстах

В нем:

1. Каменная церковь с пятью куполами покрытыми жестью покрашенною темно-ореховой краской полушевшуюся от дождя; в ней

алтарь построенный на восток во имя Св. Троицы по бокам пристроены четыре урны покрытые гонтом и покрашенные тою же краской; церковное здание ощекатурено и побелено под цвет камня, побелка и покраска от дождя в части испорчена.

Пред входом в церковь бабинец¹ с переднею и с боковыми ведущими на коридоры деревянными дверями на железных петлях и крючках с деревянною же задвижкою, бабинец этот покрыт гонтом. Жестяными рывнами обведен и для стока воды построены жестяные трубы, окрашено все масляною краской под цвет церкви; со входа в церковь дверей двое: одна деревянная а другая железная разделяющаяся на две половины на железных петлях и крюках и железными задвижками, одна же из них с висячим замком и железными с внутри задвижками – 1.

На всех пяти куполах церкви находятся железные кресты на оконечностях позолоченные, под ними шары тоже позолоченные – 5.

От дверей бабинца проведена галерея, тесовым камнем выстлана до каменной колокольни – 1.

Между передними куполами церкви с западной фронтовой стороны над хорами устроена четырёхугольная с тесового камня с крестом башенка в которой помещается сигнатурка.

6. Само церковное здание длиной 12 ½, а шириной 7 ½ сажней, окошек как в самой церкви, так и в куполах оной 63; из них в алтарной части по сторонам горного места два окна с разноцветными стеклами, а в верху того же горного места одно окно с красно-желтым стеклом; окошечные рамы покрашенные масляною краской – 63.

Внутри церкви:

7. На горном месте киот, покрашенный красною краской, а резьба покрыта листовым золотом и серебром, в нем икона Божьей матери с Спасителем держимым на левой руке, на Пресвятой Богородице и на Спасителе риза серебряная в разные цветы вызолоченная, по местам на бахrome ризы, вроде простых стекол оправлены в серебро, по старым монастырским описям извинено кровавниками² девять штук небольших камешков, выше правой руки Спасителя в золотой оправе маленький алмаз на пальце руки Божьей Матери большой топаз величиною в вершок, на руке Спасителя вроде кольца, яркий красный камешек называемый кровавником, под шеей Матери Божьей камешек синий величиною в ¼ ; на голове Божьей Матери корона серебряная с 10-ю алмазами на

¹Бабинець – одна з трьох частин тридільного храму. Назва походить від українського слова «Баба», тобто у церкві в бабинці стояли жінки. Бабинець входить у канонічну, тридільну систему планування православного, переважно дерев'яного храму – бабинець, нава, вівтар. У храмах більших розмірів зазвичай над бабинцем розміщуються хори.

²Бірюза, або туркус – мінерал, напівдорогоцінний камінь зеленого, блакитного або зелено-сірого кольорів.

той же короне топазов крупных три, красных рубинов два; на короне Спасителя таковых же топазов два, рубинов два и [коралина?] одно; выше головы Матери Божьей и Спасителя гербов с литерами два; сверх сего корона Матери Божьей обложена довольно маленькими камешками зеленого цвета, вроде туркусов³ во многих местах вылетевшими. Икона Божьей Матери закрывается другою иконою Благовещенья Пресвятой Богородицы; по сторонам две больших и две малых статуи и пять ангелов в фациате⁴, над киотом помещено резное изображение Св. Троицы: Бога Отца, Сына и Святого Духа. Этот киот поставлен на тесовом камне мраморном внутри ступени – 1..

8. При киоте находятся два небольших наля⁵ с покроями – 2.

9. По бокам умещены лавки с вызолоченною резьбой, покрашенные темно бронзовою краской – 2.

10 А также три фотеля⁶ с красною обойкой – 3.

11. По бокам стены киота находятся два портрета в окрашенных рамах с левой стороны Януша князя Острогского, а с правой жены его – 2.

12. Там же на стене с левой стороны мраморная доска с пояснением титула церкви – 1.

13. При этой же стене пристроен амвон для сказывания проповедей, с резьбой покрытую золотом листовым и серебром – 1.

14. Вокруг амвона помещены пять апостолов – 5.

15. Над амвоном находится горящая купина⁷ с резным изображением Бога-Отца – 1.

16. Киот этот частью отделяет решётка деревянная с таковыми

³Бірюза́, або туркус – мінерал, напівдорогоцінний камінь зеленого, блакитного або зелено-сірого кольорів.

⁴Фаціят. – залом трикутної форми на причілку даху.

⁵Аналой, і заст. аналогій, аналогіон, розм. налой, поставець (грец. Analogéion – підставка для книг) – високий чотирикутний, із похилим верхом, вкритий тканиною столик, що використовується під час богослужінь у православній та греко-католицькій церкві. Використовується як підставка для читання стоячи, на зразок пюпітру, або кафедри (часто буває складаним). Аналой завжди стоїть навпроти кожного вітваря перед іконостасом; на нього кладеться ікона, що відповідає тому чи іншому святу, або присвяті храму чи храмової прибудови. Фотель – м'яке крісло.

⁶Фотель – м'яке крісло.

⁷Йдеться напевно про ікону «Неопалима купина» – Діва Марія з Немовлям зображується всередині стилізованої восьмиконечної зірки. Однією рукою вона тримає маленького Ісуса, в іншій – так звану «драбину Якова», що символізує поєднання земного і небесного начал. Зірка символізує власне «неопалиму купину», себто кущ терну, який, за біблійним переказом, горів і не згорав. Найчастіше вона може бути у вигляді перехрещених між собою двох ромбів – червоного (символ полум'я) і зеленого (символ куща терну). Однак зустрічаються і монохромні (одного кольору) зірки – червоні, золотаві тощо. У кутках зірки зображуються символи чотирьох євангелістів – Орел (Іоанн), Телець (Лука), Марк (Лев), Матвій (Ангел). Досить часто загальну картину доповнюють ангели. Кількість їх і місце розташування майстер може визначати довільно.

розділяючимися на дві половини дверями – 1.

17. Над сею решіткою зверху на арке масляними красками зображено расп'яття Ісуса Христа – 1.

18. По бокам нею поставлені дві статуї: з правої сторони Божьей Матері, а з лівої Іоана Богослова – 2.

19. На стінах, відділяючих середню частину церкви від бокових, знаходяться з правої сторони ікона Святого Людовика⁸, а з лівої Якова, оба на холсті – 2.

20. Киот другої з правої сторони резної роботи покритий листовим золотом і срібром з 8 ангелами, в ньому ікона на дереві Св. Франциска Серафимського⁹, Патріарха францисканського ордену на дерев'яній ступені, риза срібренна і в деяких місцях позолочена, а також срібренна риза на Богі Отці і Спасителі несущому хрест, і на ангелі підтримуючому срібляний хрест і риза срібренна – 1.

21. Вище ікони, срібляний корпус Спасителя і на крилі ангела чітки перламутрові з гранатами – 1.

22. Киот третій по лівій стороні Св. Антонія Падуанського¹⁰ з 8-мю по бокам ангелами в різьбі посеребрений і позолочений листовим золотом і срібром, на ньому риза срібренна з узору і по місцям позолочена – 1.

23. Киот четвертий, во ім'я расп'яття Ісуса Христа, в різьбі, покритий листовим золотом і срібром, з предстоящими Матер'ю Божьей і Іоаном, вислані мраморами два ступеня і віділені залізними решітками з двома дверцями – 1.

24. Киот п'ятий во ім'я Пречистої Деві Марії резної роботи при ній дві статуї Св. Антонія і Станіслава з двома каменними ступенями – 1.

25. Киот шостої во ім'я Св. Войцеха і Станіслава Єпископов по бокам уміщені дві статуї апостолів – 1.

26. Киот сьомий во ім'я Св. Йосифа¹¹ з Капертину з двома дітьми по бокам – 1.

⁸Людовік IX або Людовік Святий (25 квітня 1214 – †25 серпня 1270) – король Франції з 1226 року; очолював сьомий та восьмий хрестові походи (під час останнього він помер), що закінчилися провалами; єдиний з королів Франції, збережених до святих римської церкви.

⁹Франциск Ассізький (1181/1182 – 3 жовтня 1226) – італійський християнський святий, монах, місіонер. Засновник Ордену францисканців.

¹⁰Антоній Падуанський, (15 серпня 1195 р., м. Лісабон – пом. 13 червня 1231 р., м. Падуя) – португальський католицький священик, проповідник та чернець ордену францисканців. Відомий своїми сильними проповідями та експертними знаннями Святого Письма, був оголошений святим майже відразу після смерті.

¹¹Йосип з Назарета, або Йосип Обручник – чоловік Діви Марії, земний батько та опікун Ісуса Христа. Вважається покровителем католицької церкви, покровитель Нового Світу, Америки.

27. При нем же на дереве Матерь Божья Ченстоховская, с двумя растворчатými дверями – 1.

28. Киот осьмый во имя Св. Магдалины коей вся резьба покрыта листовым золотом и серебром с масляной краской и двумя по бокам ангелами, серебрянная на голове корона и два шнурка простых перл – 1.

29. Киот девятый во имя Св. Анны на холсте с двумя по бокам апостолами, при нем Матерь Божья и Спаситель с тремя серебрянными на головах коронами и пять шнурков простых перл – 1.

30. Киот десятый во имя Св. Николая Архиепископа на холсте с позолоченною резьбой – 1.

31. Киот одиннадцатый во имя Св. Лаврентия на дереве покрытый масляной краской, а резьба оногo покрыта листовым золотом и серебром с двумя ангелами – 1.

32. На каменных столбах с правой стороны [Ганганелли?] с левой Пий IX Папа Римский – 2.

33. Мраморных досок с надгробиями и надписями побед вмурованных в стены – 4.

34. Лавочка для молитвы – 1.

35. Конфесионалов -4.

36. Лавок промежду стенами и столбами – 26.

37. Под хорами лавок две – 2.

38. Полы в церкви выстланы квадратными дубовыми тафлями¹², под ними четыре каменные погребя – 4.

39. По правой стороне ризницы, в которой дверь с внутренним замком, пол выстлан сосновыми досками, в ней каменная обогревательная печка – 1, окон с железными решетками – 2,

шкаф разной величины на складе ризы и белья, покрашенных с 30 ящиками – 3,

Меньших шкафов с двойными дверцами – 3,

Икон: одна во имя Пресвятой Богородицы, а другая Св. Бонавентуры – 2,

Коленопреклонников – 2.

40. Риз разноцветных – 79.

41. Кап разноцветных – 10.

42. Воздухов больших – 45¹³.

43. Воздухов малых – 48.

44. Воздухов средней величины – 42.

45. Стул длинных – 54.

¹²Тафля – плита.

¹³Покрови евхаристичні – вироби з тканини, якими покривається посуд для евхаристії. У словянсько-візантійській традиції 1-й і 2-й П. с. називаються малими воздухами, а 3-й – великим воздухом.

46. Манипуляров – 52.
47. Обрусов¹⁴ – 21.
48. Суконь – 22.
49. Комжи штук – 18.
50. Платков – 2.
51. Ковров – 7.
52. Суконь для подстилки – 7.
53. Занавесок к иконам старых разноцветных – 23.
54. Свечей белого воска больших и малых, разной величины – 115.
55. Желтого воска свечей – 17.
56. Воска, огарков и [офиарков?] фунтов – 10.
57. Кропил – 4.
58. Сумок для хранения Тайн – 4.
59. [Деамгматиков?] (род стихаров) – 28.
60. [Антиледиум?]- 12.
61. Подушечек разноцветных – 20.
62. Котлов медных малых для освящения воды – 2.
63. Подсвечников анинковых тройных две пары – 4.
64. Подсвечников накладного серебра тройных – 2.
65. Подсвечников накладного серебра больших – 6.
66. Подсвечников накладного серебра меньших – 6.
67. Подсвечников белой жести – 12.
68. Подсвечников свинцовых два – 2.
69. Подсвечников желтой меди – 2.
70. Ставников деревянных больших – 2.
71. Подсвечников анинковых – 2.
72. Подсвечников деревянных разной величины – 35.
73. Подсвечников цинковых больших – 6.
74. Подсвечников цинковых меньших – 4.
75. Небольших зеркал – 2.
76. Колокольчиков – 5.
77. Занавесок на алтарях разноцветных – 11.
78. Покрывал на престолах разной величины – 29.
79. Крестов накладного серебра с позолоченным Спасителем 1, гипсовых 2, медный 1, цинковый 1, деревянных 7, итого – 12.

Серебряных вещей

80. Таблиц разной величины – 122.
81. Сердец разной величины – 77.
82. Иконка серебрянная – 1.
83. Ноги разной величины – 7.

¹⁴Обрус - скатертина

84. Рука – 1.
85. [Копиков?] – 8.
86. Ухо – 1.
87. Обруч небольшой – 1.
88. Колец серебряных – 7.
89. Звезда – 1.
90. Медаль Св. Анны – 1.
91. Глаза позолоченные – 1.
92. Кольцо золотое – 1.
93. Серебрянная монстранция¹⁵ с вызолоченным постументом 74 лучами, корона и крест, в котором 43 чешских камня, статуя пресвятой Дивы и два ангела на постументе 19 кораллов с 6-мю камешками на подобие алмазов, равно вызолоченная статуя [Мельанцедена?] – 1.
94. Серебрянная чаша с дискосами вызолочена и украшена 20 яхонтами с 6-ю жемчужинами – 2.
95. Серебрянная чаша снаружи и внутри вызолоченная с 3-мя серебряными ризами, на постументе имя Иисуса Христа; Богородицы и герб основателя храма – 2.
96. Чаша серебрянная внутри вызолоченная с тремя ангелами взята с Тайнами в г. Остроге. Остались три дискоса от поворованных чаш – 3.
97. Большой серебряный крест вызолоченный с мощами Св. Иосифа с одиннадцатю кораллами – 1.
98. Меньший серебряный крест с распятием и с 4-мя лучами вызолоченными и 8 звездочками – 1.
99. Серебряная кадильница с 3 цепочками серебряными, одним и другим медными кольцами – 1.
100. Серебряная тазик с двумя ампулками – 3.
101. Лодка серебрянная с подставкой в улитковом виде – 1.
102. Серебряный ящик при отправлении треб при больных – 1.
103. Паникадило медное с серебряною полудою и украшениями – 1.
104. Служебник в бархате с серебряными наугольниками – 1.
105. Такой же для служения за умерших – 1.
106. Таз медный для выделки свечей – 1.
107. Таковой под лаватерами¹⁶ (рукомойник) – 1.
108. Кувшин медный без крышки – 1.

¹⁵Монстранція, монстрація (від лат. *monstrare* – показувати, демонструвати) – в Католицькій церкві різновид дароносиці, призначена для адорації – позалітургійного шанування Святих Дарів, освячених у ході Євхаристії. У Середні століття монстранція використовувалася також і для виставлення для шанування мощей святих. В даний час ця практика відсутня. Типова монстранція має форму сонця з розбіжними променями, увінчаного хрестом, але може мати й іншу форму.

¹⁶Лаватер – рукомийник.

109. Лаватер оловянный – 1.
110. Васкул¹⁷ свинцовый – 1.
111. Железо для печения облаток – 1.
112. Колокол при ризнице – 1.
113. Крест деревянный для обхождения – 1.
114. Изображение Воскресения Иисуса Христа – 1.
115. [Умбракумош?] с вызолоченным постументом – 1.
116. Таблиц за стеклом и без стекла в рамах (каноны) – 24.
117. Рам для [антиподий?] – 4.
118. Стул для проповедников – 8.
119. Ковров набивных – 2.
120. Градусовых подножий – 2.
121. Лавочка крашенная – 1.
122. Постумент для свечей ночной – 1.
123. Гроб черно крашенный – 1.
124. Градусов употребляемых при служении за умерших – 2.
125. Ящик на [...] оплатков – 1.
126. Мраморных партатезей– 6.
127. Поясков – 4.
128. Цалуль (черное сукно) – 1.
129. Сверх ею близ ризницы по ступеням снизу вверх на хоре имеется орган с двумя клавиатурами 20-ю педалями арлегармониками и с одним мехом на 16 голосов с звонками – 1.
130. При церкви находится каменная колокольня с галереей к костелу, в ней двери двойные дубовые с железными штабами с левой стороны дверь к колоколам, колоколов малых 4, на колокольне деревянный крест, обложен жестью, пред входом прокопан ров, на нем мост с перилами и столбами по бокам – 1.

Расположение монастыря

131. Монастырь с 4-мя башнями разделен на две части, по бокам деревянные двери с двумя подвоями, над которыми полушарные окна, четырёхугольный с одним в конце окном коридор полтафлевая деревянная дверь. По правой стороне трапеза с двумя окнами к ней двери на железных петлях и крюках, пол деревянный и обогревательная печка с правой стороны уместена амбана, на коридор с левой – дверь в малый коридор к кухне, возле кухни комната для повара. Кухня и кладовая, к ней дверь железная, в каменный погреб, в конце коридора дубовые ступени на второй этаж монастыря возле которых дверь в келию настоятеля а к ней двойная дверь на зимнее время, на железных петлях и крюках с замком и приборами в келию, окон 3, деревянный пол, обогревательная печка, по углам двери

¹⁷Васкул – посудина.

с замками к башням в коих по одному окну с железными решетками и деревянными полами, пройдя бабинец через двое противоположных дверей в несколько саженом расстоянии двери в монастырь, за ним коридор поперечный из которого прямо железная дверь в погреб, с правой стороны прихожая, на право зал, в зале 3 окна с железными решетками, деревянный пол, обогревательная печка, по углам дверь в башни, в них по одному окну, пол из досок, в одной обогревательная печка в прихожей, по ступеням вход на 2-й этаж монастыря в средний коридор 4-мя окнами и деревянным полом, прямо по направлению молитвенным хорам с двумя дверями, в обоих отделениях по 7-мь монастырских келий, а всех 14-ть, все с деревянными полами и дверьми и ихними нужными приборами, обогревательными печками и окнами, снизу вверх проведены 4 башни с дверьми и окнами на склад разных вещей и два коридора к отхожим местам да восемь мурованных труб – 1.

132. Крыша монастыря, 4 башни украшенных жостью покрыта гонтою и масляной краской покрашено, при монастырской башне кухня с небольшим коридором покрыта плоскою на извести даховкою – 1.

133. Конюшня, сарай для повозок, каменный, двух этажный амбар, под ним каменный погреб. Сарай для склада хлеба, сена хозяйственных снарядов деревянных соединены под одну крышу, гонтом крыты, все двери на железных петлях, крючках с наружными замками и приборами гонтою крыты – 3.

134. При сих строениях ледовня и сарай для не рогатого скота – 2.

135. От Западной стороны монастыря два небольшие сливовые сада обведены мурованной стеною – 2.

136. На подворье двухэтажное мурованное строение длиною 7 ½ , а шириною 3 ½ сажня. В нем две людских с простыми дверями, печками и 6-ю окнами. Проход на второй этаж по деревянным ступеням с 4 окнами, 4 комнатах испорчены полы и потолок, дверей – 4, окон – 8, две каменных трубы – гонтою покрыты – 1.

137. При этом строении находятся каменный колодец глубиною в 5 сажней с колесом крытый гонтой – 1.

138. От того строения около аркады построен деревянный склад и сарайчик для скота построен в столбы, крыт гонтами, длиною 7 ½ и шириною 3 ½ сажня – 2.

139. Монастырь, церковь и все к нему принадлежности с 3-х сторон насыпаны валом, а с четырех обведен муром. По четырем углам сей каменной ограды по одной, двухэтажной башни. Из одной вход в монастырское подворье, двойные двери и на железных крюках и петлях с висячим замком да деревянным рыглем, в этой башне кузница, там же вход в сливовый сад, на железных крюках и петлях с замками каковой сад огорожен дышлем в столбы - 4.

Монастырские снаряды:**В Трапезе:**

- 140. Большой крест с распятым -1.
- 141. Икона Св. Герасима, Бонавентура, Станислава и Брунана – 4.
- 142. Портрет князя Острожского, двух пап римских и генерала Францишканского ордена – 4.
- 143. Столов дубовых – 5.
- 144. Блюд жестяных – 2.
- 145. Скатертей – 10.
- 146. Салфеток – 4.
- 147. Поднос -1.
- 148. Гарнец¹⁸, пол-гарнца¹⁹ и кварта²⁰ – 3.
- 149. Самовар желтой меди – 1.
- 150. Жестяных ложек – 9.
- 151. Ножей с вилками – 24.
- 152. Солонок – 9.

В келии настоятеля:

- 153. Икона Пресвятой Богородицы, Антония и Францишка – 3.
- 154. Иконы в рамах страданий Иисуса Христа – 14.
- 155. Портретов 6-ть, в сенях 4, всего – 10..
- 156. Стенные часы с футляром – 1.
- 157. Столиков – 5.
- 158. Стульев на ситце – 8.
- 159. Канап – 3.
- 160. Подсвечников – 2.

В монастырских келиях:

- 161. Столиков разной величины – 12.
- 162. Стульев – 12.
- 163. Стульев палитурованных – 9.
- 164. Стульев деревянных кожей покрытых – 2.
- 165. Канап – 3.
- 166. Шкаф – 2.

¹⁸Гарнець (також гарнець, пол. *garniec*) — польська і руська дометрична одиниця виміру обсягу сипучих тіл (жита, крупи, борошна тощо), що дорівнює 1 / 8 четверика (3,2798 літра).

¹⁹1 півгарнець (пів-малий четверик) = 1 штоф = 6 склянок = 1,64 л.

²⁰Штоф (нім. *Stof* - великий келих, чаша) - російська одиниця виміру обсягу рідини, що застосовувалася до введення метричної системи мір. Використовувалася, як правило, при вимірюванні кількості вино-горілчаних напоїв. 1 штоф = 1/10 відра = 10 чаркам = 1,2299 літра. Штофом також називали посудину для міцних спиртних напоїв, ємністю в один штоф (десятиріковий або осьмериковий). Зазвичай штофи виготовлялися із зеленого скла і мали приосадукувату, чотиригранну форму з короткою шийкою, яка закривалася корком.

- 167. Бюр²¹ – 3.
- 168. Шараги²² – 1.
- 169. Доска с козлами – 1.

В кухне:

- 170. Кухня английская с приборами – 1.
- 171. Казан красной меди с крышкою – 1.
- 172. Кастрюль разной величины медных – 9.
- 173. Крышек медных – 3.
- 174. Таковая же большая ложка – 1.
- 175. Друшляк – 1.
- 176. Форма -1.
- 177. Дек медных – 2.
- 178. Сковорода железная – 1.
- 179. Тертка железная – 3.
- 180. Ушат деревянный с железными обручами – 1.
- 181. Топор и нож – 2.

В чулане и амбаре:

- 182. Сыпанок - 7
- 183. Бочонков – 2.
- 184. Дежек – 2.
- 185. Посуды на ссыпку хлеба -
- 186. Посуды для ссыпки семян – 2.
- 187. Мерка в 2 четверика 1, мера на овес для лошадей 1, итого – 2.
- 188. Бочка для сливки смолы – 1.
- 189. При амбаре висячий замок – 1.

В погребе

- 190. Больших бочек – 3.
- 191. Деревянная лейка – 1.
- 192. Канавок – 2.

В сарае и конюшне

- 193. Лошадей для поездки – 2.
- 194. Лошадей рабочих – 4.
- 195. Жеребёнок – 2.
- 196. Повозок простых – 1, крашенная – 1, к ней тачанок – 1, итого – 3.
- 197. Вozов хозяйских кованых – 3.
- 198. Таких же воловых – 3.
- 199. Полушарков – 2.
- 200. Вожей сырощевых – 1.
- 201. Нашельников -1.
- 202. Портяжных шлей – 2.

²¹Бюро – письмовий стіл.

²²Шарагі – стояча вішалка.

- 203. Уздечек – 2.
- 204. Нашельников парных – 1.
- 205. Вожжей парных – 1.
- 206. Саней простых и крытых – 2.
- 207. Саней для хозяйства – 2.
- 208. Смолянка с смолой – 1.
- 209. Згребло (скребница) и щетка для чистки лошадей – 2.
- 210. Дерг²³ (попонок) суконных – 2.
- 211. Волон – 4
- 212. Коров дойных – 2.
- 213. Телят – 2.
- 214. Яловон – 1.
- 215. Озимков²⁴ – 2.
- 216. Не рогатого скота – 4.
- 217. Птиц: индеек – 6, кур – 3, уток – 4, итото – 13.
- 218. Сена выюков всего в 2-х стодалах – 68.
- 219. Соломы мятой вязок 10-ть, кулей 60-т.
- 220. Ржи коп примерно 165, пшеницы 15, итото – 180.
- 221. Овса примерно 120, ячменя 12, гречихи 13, коп – 145.
- 222. В скирдах сена сажней – 8.

Снаряды кузнечные:

- 223. Меха – 1.
- 224. Ковадло – 1.
- 225. Шпаренг – 1.
- 226. Молотов – 3.
- 227. Шургубель – 1.
- 228. Тиски – 2.
- 229. Штемпель – 1.

Снаряды столярские:

- 230. Пилок – 4.
- 231. Долот – 11.
- 232. Рашпиль – 1.
- 233. Терпуг для дерева – 1.
- 234. Стызага – 1.
- 235. Свердлов – 2.
- 236. Терпугов для пилок – 7.
- 237. Цихлина – 1.
- 238. Штыхи губковых железных – 3.
- 239. Двойня – 1.
- 240. Шугублевых – 3.

²³Дерга – товсте, грубе рядно.

²⁴Озимок – однорічне теля.

- 241. Хабанковых – 2.
- 242. Бимгубель – 1.
- 243. Карпус – 1.
- 244. Резаков для кругов – 3.
- 245. Струг – 1.

Съестных припасов :

- 246. Картофеля корцев²⁵ – 10.
- 247. Капусты возов – 5.
- 248. Буряков корцев – 2.
- 249. Морковь корцев – 4.
- 250. Фасоли и гороху корцев – 2.

В библиотеке книг:

- 251. Французских – 46.
- 252. Немецких – 20.
- 253. Латинских – 953.
- 254. Польских – 795.
- 255. Приходо-расходных книг – 25.
- 256. Описей монастыря и книжек – 43.
- 257. Разных записок относящихся к потребностям монастыря, старых в свитках – 103.

Монастырские Дома:

258. Изба в коей живет казенный крестьянин Карл Жишковский построена в сруб, довольно ветхая, покрыта соломою, длиною 4 ½ а шириною 2 сажня, а в ней сени и две жилых избы, комнаты в них по 3 окна без полов, варительная печка 1, чинша платится 5 руб. – 1.

259. Изба в коей живет повар Павел Лукомский, ветхая, построена в столбы, крыта соломою, с одной жилой комнатою, с 4 окнами, без пола, длиною 5 ¼, а шириною 2 сажня, в ней варительная и обогревательная печки, сени, кладовая и хлев, равно 3 дверей – 1.

260. Изба в коей помещается органіст Пионтковский, построена в столі, по обеим сторонам по одной комнате, в них 3 окна с обогревательною и варительною печками, две небольших кладовые, в одной сени, длиной 6 ½, а шириною 2 сажня при ней пристройка трудов Пионтковского – 1.

261. Изба в коей помещается крестьянин Томаш Гонтецкий и красильщик Пиотровский, построена в столбы, крыта соломою, в ней 2 жилых комнаты, с варительной и обогревательной печкой, одна в 4, а другая в 2 окна, двое небольших сеней с 6 дверями и двумя кладовыми длиной 5 ½, а шириною 2 ½ сажня, при ней плетневый сарайчик покрытый соломою и склад на дрова – 1.

262. Дом в коем живет женщина Подгородецкая, построен в столбы,

²⁵Корець – міра ваги, яка дорівнювала 6 пудам (96 кг)

ощикатурен, покрыт гонтою, в нем по обеим сторонам по 2 комнаты с 4 окнами каждая половина с обогревательной и варительной печками и дверями. Одни небольшие сени и две кладовых, на одной половине комнаты с полами деревянными, а на другой комната с полом и кухня без пола, из сеней вход по лестнице на чердак, дом имеет длину 7, а ширину $3\frac{1}{2}$ сажня, при нем сарай, построен в столбы, крыт соломой длиной $3\frac{1}{2}$, а шириной 2 сажня. Чинша в год 13 руб. – 1.

263. Изба, в ней помещается крестьянин Михаил Арестович, ветхая, построена в столбы, соломою крыта с 4 окнами и двух комнатах варительная и обогревательная печки, сени и кладовая длиной 4, а шириной 2 сажня – 1.

264. Дом в коем помещается отставной майор Малиновский разделяется сенями на две половины жилых комнат, построен в столбы, покрыт соломою, оштукатурен, в нем с правой стороны одна жилая комната с полом, 3 окна и камин, и кухня с одним окном, без пола, с двумя варительными печками, а с левой стороны 3 жилых комнаты, с полами, 5 окнами и 1 обогревательная печка, дверей с железными крючками и петлями – 8. Сени с перегородкою длиной в 7, а шириною в $3\frac{1}{2}$ сажня, а также крыльцо на двух столбах с обнесенною решеткою, небольшой амбар деревянный построен в столбы, крыт соломою с одними дверями, 4 столбами в ряду, крыльцо длиной 4, а шириною 2 сажня, 2 сарая деревянных и построенных в столбы крытых в одну крышу соломою с 2 дверями, один длиной 3, а шириною 2 сажня, а другой длиной в 6, а шириною $2\frac{1}{2}$ сажня. Чинша 14 руб., в год, щикатурка и побелка производится самым жильцом майором Малиновским.

265. Изба в ней помещается крестьянин Тадеуш, деревянная, разделяется на две половины, крыта соломою, длиной $5\frac{1}{2}$, а шириною 2 сажня, дверей 3, с железными петлями и крючками и 7 окон, без полов и две печки – 1.

266. Изба в коей помещается крестьянин Иваницкий, крыта соломою, разделена на две половины – одна для жилья, а другая для вещей, окон 3, дверей 3, длиной 4, а шириною $2\frac{1}{2}$ сажня и сарайчик длиной 3, а шириною в 1 сажень – 1.

267. Изба в коей помещается крестьянин Навроцкий, крыта соломою с одной комнатой с 4 окнами, кладовых 2, дверей 4, длиной $4\frac{3}{4}$, а шириною 2 сажня, и сарай длиной 3, а шириною 2 сажня – 1.

268. Изба в ней помещается еврей столяр, построена в столбы, с одной комнатой с перегородкой, окон 4, печка варительная одна, сени одни, кладовая одна, все крыто соломою длиной $5\frac{1}{2}$, а шириною 3 сажня – 1.

269. При ней водяная мельница новопостроена в сруб, крыта гонтами, длиной $4\frac{3}{4}$, а шириною $3\frac{1}{2}$ сажня, с галерею на четырех столбах, 3 водяных колеса покрыты очеретом и три действующих мукомольных

камня со всем прибором, не действующих 5 ступ и 3 молота для наковки камней, при ней два шлюза и плотина, доход в год 300 рублей серебром – 1.

В хуторе Поповцах:

270. Изба ветхая построена в сруб, крыта соломою, окон 2, варительная печка, одна кладовая, сарай для сена плетньовый при ней второй сарай плетньовый – 1.

271. Изба разделенная на две половины, построена в столбы, дверей 2, окон 4, две варительные печки, в одной половине деревянный пол, при ней плетневый сарайчик для не рогатого скота и птиц и погреб с плетня – 1.

272. Амбар для хлеба построен в столбы, соломою крыт – 1.

273. Сарай для скота старый – 1.

274. Сарай для скота и лошадей – 1.

275. Стодола для умолота и склада хлеба плетнем обведена – 2.

276. Сарай для склада соломы – 1.

274. Лучины с лесу приготовленной для сидки смолы [шурок?] в 1 ½ аршина мерою – 40.

277. В пасеке ульев пустых – 42.

278. Также ульев с пчёлами – 18.

279. В стодоле борон с железными зубьями – 4.

280. Грабок без кос – 2.

281. Телега на плуг один шток – 2.

282. Баняков медных – 2.

283. Кровать старая с перилами – 1.

284. В сарае лестница – 1, жолоб – 1, итого – 2.

285. Дров при монастырю стосов – 20.

286. Соли в амбаре корец – 1.

287. Стаканов чайных – 4, блюдечек – 4, ложечек чайных – 2, итого – 10.

288. Графинов – 2, бутылок – 16, итого – 18.

289. Сахарница политорованная – 1.

Примечание: Из числа показанных по настоящей описи припасов необходимо отпускать на удержание монастырского скота и лошадей в сутки по одному возу сена и по два четверики овса, и съестные припасы на пропитание служителей присматривающих скот и оставшихся без мест при монастыре трех новицев²⁶ и одного ксендза потребное количество необходимо отпускать ежедневно по прежнему поупуская из виду и освещение, записывая, однако, в заведенную на сей предмет расходную книгу впредь до особого распоряжения начальства, подлинную подписали.

²⁶Новиції – вступники в чернечий орден, які проходили період послуху – новиціат.

Настоящую опись составлял помощник пристава 2 стана Блонский; Острогского Градского округа Благочинный Приходский священник м. Межиричи Константин Червинский принял по сей описи все. Понятыя : Наум Защеп, Савва Гаврилов, Герасим Третьак, Яков Кирилюк, Тимофей Батоховский, Никита Прокопец, Герасим Панасюк и Дмитрий Бондарчук, а за неграмотных расписался Михаил Стасюк.

Что настоящая копия с подлинною описью от слова до слова во всем верна в том подписями удостоверяем декабря 1866 года – подлинную копию подписали:

Настоятель Острогского Р[имско].К[атолического]. Костела Ксендз Федор Кленовский

Заславско-Острогский уездный Декан Ксендз Лозинский

С подлинным верно

Джерело: Держархів Рівненської області, Ф. 654, оп. 1, спр. 50, арк. 1-14. Рукопис. Оригінал.

Додаток 2

Опис речей Межиріцького монастиря 1867 р.

Наименование вещей в закрытом Межиречском монастыре следуемым к передаче в ведение Римско-католической церкви (как её постоянно) по распоряжению духовной и светской власти	№ значащихся по общей описи того ж имущества к составленной после закрытия монастыря	Общее число вещей значащихся по той же описи	Из сего числа передано	Не достаёт	Что из принятого уже передано, и в какой костел, и что еще сохраняется при Острожском костеле	Что священник Червинский оспаривает и не отдаёт	Заметки
Киоти							
1. Горный Киот При нем:	7	1	//	//		1	
Икона Пресв. Богородицы	7	1	//	//		1	Эту чудотворную икону свящ. Червинский лишив [...] горного с места поместив [прикрепил на проволочки] пред иконостасом [дабы удобно двигать оную вниз и вгору]
Святая Троица изображена в статуях	7	3	//	//		3	Свящ. Червинский обвиняет, что снятие этих статуй обезобразит горный киот, и в передаче оных отказался
Циворий	7	1	1	//	В Остроге	//	
Статуи Святых Апостолов Петра и Павла	7	2	2	//	В Заславский костел Св. Иоанна	//	
Фотелей	10	3	//	//	//	3	
Лавок с их украшением	9	2	2	//	В тот же костел	//	Но без украшений Свящ. Червинский употребил оные на украшение стенок пред Алтарем

Амвон в его составе	13, 14, 15	1	//	//	Из него статуи 4-х Евангелистов и Спасителя переданы в тот же костел	//	Сам же Амвон Свящ. Червинским снят и куда то употреблен
2. Киот во имя Распятия Спасителя	23	1	//	//		//	С сего Киота Свящ. Червинский устроил иконостас пред Горным киотом
Статуя Распятия	//	1	1	//	В Остроге	//	
3 и 4 Два Киота во Имя Святых Францишка Серафического и Антония Падевского	20,22	2	//	//	Иконы в Остроге	2	Икона Св. Францишка весьма повреждена срывом с оной тем же свящ. вотов и ризы. В киот же свящ. Антония тот же Свящ. Поместил икону Св. Антония, украсив оную бумажными бурдюрами и разноцветными стеклами с надписью «Антоний Падуанский»
5. Киот во имя Непорочной Девы	24	1	//	//	Икона в Острог, совершенно испорчена	1	
6, 7, 8, 9, Киоты во имя Святых Войцеха и Станислава; Иосифа Копертину; Магдалены и Анны; Лаврентия и Николая	25, 26, 28, 29, 30, 31,	4	//	//	//	4	В этот киот Свящ. Червинский поместил новонаписанные иконы по своему усмотрению
Органы	129	1	1	//	В Заславский костел Св. Иоанна	//	
Вещи серебряные и других металов разной ценности							
1. Вотов	80-92	229	32	197	В Остроге	197	Куда девал вотив Свящ. Червинский мне неизвестно
2. Монетранция большая	93	1	1	//	В Шпановский костел	//	Настоятель сего костела дал расписку, что возвратит оную монетранцию если случится

3. Монстрація маленька	//	1	1	//	В каплиці Плужанської	//	надобность оной в каком либо из назначенных костелов
4. Две чаши с дискосами	94, 95	4	4	//	В Остроге	//	Туда отдана пред закрытием монастыря
Кроме сего три дискосы	96	3	3	//			
5. Чапа для хранения Св. Тайн	96	1	1	//	В Куневский костел	//	
6. Крест с мощами	97	1	1	//			
7. Крест без мощей малый	98	1	1	//			
8. Васькулов	102, 110	3	3	//	В Остроге	//	
9. Кадильница с ложкою	99, 101	2	2	//			
10. Тазик с двумя амполками	100	3	3		Тут же	//	
11. Паникадило	103	1	1	//	В Тайкурский	//	Как жертва графа Иллинского
12. Котлов для освящения воды	62	2	2	//		//	
13. Колокольчик	76	5	5	//			
14. Таз, кувшин и лаватеров два	106, 107, 108, 109	4	4	//			
15. Колокольчик от Ривницы	112	1	1	//	В Остроге	//	
16. Крестов	79	5	5	//	В Заславский костел Св. Иоанна	//	
Подсвечники из металла							
1. Аникковых тройных	63	4	4			//	Поперенны и к употреблению не годящиеся
2. Накладного серебра тройных	64	2	2	//	В Остроге	//	Все в целюности и прочие
3. Накладного серебра больших	65	6	6	//			
4. Таких меньших	66	6	6	//			
5. Белой жести больших	67	12	10	2			
6. Желтой меди и аникковых	69, 71	4	4	//			

7. Свящцовых	68	2	2	//	В Остроге	//	
8. Цинковых больших	73	6	6	//		//	
9. Таких меньших	74	4	2	2		//	
Ризы							
1. Риз разноцветных	40	73	47	26		//	Все переданные ризы с их принадлежностями весьма повреждены и к употреблению малоподходящие, те же из них которые были прочные и довольно ценные не оказались [Свящ. Червинский куда то их девал]
2. Кап	41	10	1	9		//	
3. Дальматики	59	28	8	20		//	
4. Воздухов больших	42	45	36	9		//	
средних	44	42	42	//		//	
..... малых	43	48	48	//		//	
5. Паприхелей (стул)	45, 118	62	41	21	В Остроге	//	
Манипулярий	46	52	41	11		//	
Сумок (бурет)	58	4	1	3		//	
Белье и другие ткани							
1. Сукон ()	48	22	12	10	4 в Заслав, 8 в Острог	//	10 лучших на что-то Свящ. Червинский переделал
2. Кошки	49	18	18		В Заслав и другие костелы	//	
3. Обруссы	47, 78	50	36	14	Там же	//	
4. Платков	50	2	2			//	Никому не годящихся
5. Занавесок	53, 77	34	34			//	То же
6. Ковров	51	7	5	2	В Остроге	//	Совершенно испорчены , лучших две нет
7. Сукон	52	7	7	//	В Остроге	//	Этих 7 кусков никуда негодящиеся
8. Траурное сукно	128	1	1	//	В Заславский костел Св. Иоанна	//	
Вещи деревянные							
1. Конфессионалов	35	4	4	//	В Александрыйский 2, в Злочевецкий 1	//	Четвертый испорчен
2. Лавок	36, 37	30	30	//	В том же костеле разделены	//	Эти лавки все испорчены Свящ. Червинским, который во время ведения Богослужения в храме приказал срывать оные с их

3. Дявок на хоре	Не показаны	9	//	9	//	9		оснований прикращенных к полу	
4. Коленоприклонников	34, 39	3	3	//	//	//	В том же костеле	//	
5. Подсвечников	72	35	35	//	//	//	В Заславский и Злочевский	//	
6. Подсвечников больших	70	2	2	//	//	//	В Остроге	//	
7. Шкаф в ризнице	39	6	//	//	//	6		Эти шкафы устроены так, что их выдвинуть бес слома и повреждения невозможно	
8. Крестов	79	7	//	//	//	//	В Остроге	Мало кому годящиеся и попорчены	
9. Крест Проресональный	113	1	//	//	//	//	В Заславский костел Св. Иоанна	//	
10. Изображение Воскрешения	114	1	1	//	//	//		//	
11. Умбракуллом	115	1	1	//	//	//		//	
12. Траурный гроб и градусы	123, 124	3	3	//	//	//	В том же костеле	//	
13. Рам от Антипиев	117	4	4	//	//	//	В Остроге	//	
14. Канонов	116	24	24	//	//	//	Разделены в назначенные костелы	//	
15. Портатезей	126	6	6	//	//	//	В Остроге	//	
Свечи восковые									
1. Больших белого воска	54	115	//	//	//	115			
2. желтого воска	55	17	//	//	//	17			
3. Огарков 10 фунтов	56		//	//	//	10			
Колоколы									
1. Большой во имя Св. Адальберта	По описи не показан	1	//	//	//	1			
2. Меньших	130	4	//	//	//	4			
3. Сигнатурка	не показана	1	//	//	//	1			
Церковные книги и библиотека									
1. Служебник с	104	1	1	//	//	1	В Остроге	//	

серебряными наугольниками													
2. Служебник в простом перелете	непоказан	4	4	4	//								//
3. Служебник за умерших	непоказан	6	6	6	//								//
4. Мартирология	непоказан	1	1	1	//								//
1. Книг французских	251	46	46	46	46								//
2. немецких	252	20	20	20	20								//
3. латинских	253	953	953	953	953								//
4. Польских	254	795	795	795	795								//
5. Приходо-расходных	255	25	25	25	25								//
6. Описей монастыря и книгам	256	43	43	43	43								//
7. Разных записок	257	103	103	103	103								//
ИТОГО		1985											//

Джерело: Держархів Рівненської області, Ф. 654, оп. 1, стр. 50, арх. 58-63. Рукопис. Оригінал.